

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA.

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Lunæ vigesima tertiâ
mensis Decembris, anno Domini M. DCC. XLIII.*

M. ANDREA-JOSEPHO SERON, Doctore
Medico, Regis Consiliario, & in re Tormentariâ
ordinario Medico, Præsidente.

An suppresso & immoderato Catameniorum fluxui, Aperientia?

I.

REARI & esse, bonum; valere semper, felicitas summa. Abstinen-
dum erat vetitis, uterentur adhuc utroque uterque parens, & nos
nepotes. In exquisito innocentie statu, nihil desiderandum. Etiam
nunc intacta esset natura, ni expergiscens Adam, suæ Ævæ uxoris
nimis factus fuisset vir. Quæ exteris adulationibus victa, gratias, le-
pores, lenocinia, illecebras reponit; invulnerati sponsi victrix fit.
Sic temporis puncto, ille, in quo vis infusa animi & fortitudo, sternitur; muliebri

A

suasu procumbit. Tota defœdatur natura. Justo, sed impenetrabili decreto, futura primi parentis proles, ejus erroris & criminis hæres instituitur. Heu ! quàm infelix in mundum adoriens amor ! Unius culpæ, alter brevi conscius, nosque in eandem ruinam tracti, malorum socii evadimus. Quântum lugenda cœnsenda est humanæ fors ! A morbis immunes creati, & morte, renuntiato & misso jure vivendi, agritudinibus in posterum, ærumnis & miseriis oppleti, ineluctabili morti damnamur. A feminâ quidem primâ mali labe, at ab eâdem fluunt solatia multa. Ab homine non degener. Sexu solo distinguuntur vir & femina : divina amborum origo & summi creatoris opus. Conditione, ingenii & animi dotibus, pares. In gratiam teneræ debilisque alendæ & educandæ prolis, flexile feminarum ingenium, infantilia loqui & agere student illæ : incompósitos infantum vocis sonos audiunt, concipiunt & redunt ; eorum corporis infirmitatibus benignè indulgent, mentis nondum explicatæ aberrationes leniter excusant, sensimque solerter corrigunt. Rident, cantant, ludunt, saltant, cōtristantur, mimicis mille modis se componunt, pro ut exigat infantulos folandi, recreandi, & movendi necessitas ; eorum lætiantia observant ingenia ; multigenis vocum flexibus & blandis astutiis, asperè orientes mores deliniunt, & ad publicam societatis utilitatem informare occipiunt. Nascente quolibet infan- tulo repuerascere, & grandescēte consentiunt maturefcere, ut de genere humano magis bene mereantur. Quot & quantis beneficiis hominum quisque mulieribus ob- strictus sit, nullus sanæ mentis negabit. Virorum enim quis operosas & primæ in- fantum educationis, institutionisque curas capefcere fastidiosas, & iis se obligare vellet, si nihilominus possit ? Ex tam beneficâ in infantilem & puerilem gentem munificentia summis encomiis celebrandæ feminæ ; non in hoc solum laudandæ, & nihil a virorum dignitate detrahendo, plurimum aliundè valent, ipsarumque excellen- tia tum profanis, tum sacris codicibus prædicatur. * Pietate insignes, bello fortes, doctrinâ illustres, in arte regnandi prudentes, consilio sapientes, propositi tenaces, in adversis constantes, in prosperis modestæ, laborum patientes extiterunt plurimæ. Politicâ institutione, ut mulieres à domesticis curis minùs dimoverentur, suis limitibus circumscripta informatio tantum demandata est. In omni scientiarum & artium genere frequentius excellērent, optimæ artifices, eloquentes, bellicosæ, ni defi- cerent instrumenta, ni imponeretur silentium, manibusque ut ita dicam injiceren- tur catenæ. Ad artes & scientias habilitate cum viris certant feminæ ; vensustate verò & eloquii dulcedine eos superant. Ad amorem compositæ, ut conjugii nexu blando mas & femina juncti, ad natorum procreationem mutuò conspirantes, continuò labentis speciei humanæ rûna perpetuò resarciatur. At quanto redimit pretio liberalis naturæ dona ? Culpæ communis prima fons femina, amariore multo luit pœnas. Ipsius tranquillitati & valetudini undique infidiatur tempera- mentum debile, partium delicatior structura. Instrumenta quæ ad menstruationem, conceptum, graviditatem, partum, puerperium, & lactationem, dicantur affectus multigenos à virorum morbis longè diversos suppeditant. Imminentibus menstruis pati ediscunt, nec sine discrimine menstruari obliviscuntur & desinunt. Menstrua feminis, & non viris, naturaliter contingunt. Menstruus autem sanguis est superfluous à reliquo non dispar, & qui singulis ordinatim mensibus vacuatur. Ultrâ reparationis fines copiosior in iis generatur : mulier enim ad suscipiendos liberos dicata, conce- pto foetui suppetias fert, eum fovet, alit, auget. Exclufum & in lucem editum, chylo sub lactis nomine nutrit, minùsque sanguinis conficit. Nec gravidâ, nec lactante muliere, in sanguinem conversum lac exuberans per uterum excernitur, nec sine con-

* *Traité de la liberté, de la science, & de l'autorité* peuvent rendre participants par G. S. Aristophiles
rité, ou l'on voit que les personnes du sexe, pour en être De l'égalité des deux sexes, &c. ou l'on voit l'im-
puissance, ne laissent pas d'avoir les qualités qui les en importance de se désire des juges.

filio; molliorem enim & flexilitatem conciliando, prolifico maris semine utiliùs imbibitur uterus, fecunditasque certius promovetur. Tantas impensas non faciunt viri, parciolemque sanguinis copiam congerunt; quâ enim ratione cumulat parvi truditur, concurritur, in tam minimas particulas atteritur, ut pars maxima in auras avolet; si quid redundet fluidi, calore, exercitiis laboriosis absimitur. Humidius verò feminarum temperamentum, laxiora partium stamina, temperatiora exercitia, cutis minus patentis pori, plethoræ favent. Non tamen à morbis quibus jactantur viri, immunes sunt feminae: graviore complicatione graviùs plerumque periclitantur. In immensum cresceret de morbis mulierum dicendi argumentum; ad eos qui præcipua menstruationis vitia spectant nostram Physiologico-Pathologicam Emmenologiam coercere visum est, & inquirere quanti emolumenti sint remedia quæ suppressum aut immoderatum fluxum ad naturæ normam & modos dirigere possunt. Quibus præmissis, ut in ægrarum utilitatem tutius vertatur, catameniorum indolem, eorum naturales alternationes & præternaturales aberrationes inspicere & perpendere, necesse est. Multo sanguine irrigatur uterus, hicque superfluum & periodicè evacuandum colligitur & amandatur. Plura de menstruo sanguine apud Aristotelem ^(a) & Plinium ^(b) commenta leguntur. Ipsemet Fernelius, ^(c) ei malignam qualitatem insitam esse scribit. Eum, excrementum nonnulli putarunt. ^(d) Maleficia menstrui cruoris rejicit Riolanus in lochia, ex principio quod vitium capiant aquæ ni moveantur. ^(e) Ex essentia perversus non est menstruus sanguis juxta Heurnium: attamen refert calamitosum fuisse Lucretio, dum, inquit, ille poetico æstu ferveret, uxor ejus amore alieno teneri existimans, hunc suum sanguinem illi propinavit; unde miser Poëta in rabiem versus, sibi tandem manus intulit. ^(f) Sanguinis menstrualis impuritatem, ex præscriptis apud Judæos tum catameniorum tum lochiorum tempore cautionibus, plurimi arguerunt; ^(g) quæ quidem prava qualitas, si quandoque contingit, minus ab ipso sanguine innocuo, quam à perversa totius sanguinæ molis constitutione, sive scrophuloso, sive scorbutico, sive syphilitico vitio inquinata, est repetenda. ^(h) Sive fluxus *καταμηνιον*, *μηνες*, *καθαρίαι*, *μήνας*, *γυναικεία*, Junkero hæmorrhagia ⁽ⁱ⁾ dicitur. Ei varias denominationes indidere mulieres, & hunc vocant menses, menstruas purgationes, sive lunares, tempora, consuetudinem, malam septimanam, quod fluxiones hæ septem numero diebus fieri soleant; item flores, quoniam ut flos fructum antecedit, ita ut plurimum, non nisi post hujusmodi purgationem femina concipiat; per translationem, Cardinalem propter colorem; ^(j) sua, suas res, sua negotia, subjectiones suas, muliebria, ordinaria, hospitem, amicum, ^(k) tributum, beneficium, saphæna, rosarium, ^(l) hujusmodi ambagibus menstruum fluxum, quando eum potiuntur, designant. Menstruæ purgationis tempus definitur duobus hisce versibus;

Adde decem ternis, muliebria menstrua cernis.

Ad quinquaginta durat purgatio tota.

Anno circiter decimo quarto menstruus sanguis, quasi ex occiso recenter animali erumpit plurimis; quibusdam tamen etiam duodecimo ^(m) & undecimo annu proveniunt, catamenia, sed hæ sunt vitæ brevioris; & quibus tardius exiliunt, vivunt diutius. ⁽ⁿ⁾ In pluribus, maxime Tolosæ, non ante decimum octavum aut vigesimum

(a) Arist. lib. 3, de hist. Animal. c. 19.

(b) Plin. Nat. hist. lib. 7, cap. 15.

(c) Fern. de hom. proc. lib. 7, cap. 7.

(d) Lac. River. Just. Med. Mich. exercit. Medic. Næs. Sebec. specul. meth. med. Aur. Ph. Theoph. Paracel. lib. 4, de orig. morb. matric.

(e) Joan. Riol. de Physiolog.

(f) Joan. Heurn. Tom. 3, de morb. mul. c. 1.

(g) Lib. Levitic. Cap. 12, & 13.

(h) Jo. Junck. consp. med. theor. pract. tab. 10.

(i) Rod. à Cast. de nat. mul. lib. 2, cap. 9.

(k) Lud. Du Gardin inst. med. part. 1. cap. 28.

(l) Parthenol. Martin. Schwrig. sect. 2. cap. 1.

(m) Mich. Ettmül. tom. 1. cap. 1.

(n) Jac. Sylv. cap. de mens. mul.

annum apparent menses. (a) Menstrua plurimis circa quadragesimum annum & quadragesimum quintum aut paulo post desinunt; (b) quod tempus si quæ excesserunt eorum menstrua ad sexagesimum protrahuntur, (c) & eâ ætate (d) pepererunt. Cum erumpunt catamenia decimo quarto, desinunt quinquagesimo anno, quibusdam à duodecimo ad sexagesimum persistunt, (e) Nonnullis, præsertim si sint pingues, trigesimo quinto cessare incipiunt. (f) Maturiorum naturam in plurimis femellis observarunt Medici scriptores. Sic puellam annorum novem natam utero gestasse & à se visam refert Savanarola; alterius exemplum Campanella Francisci Regis Archiater commemorat. (g) Menstrua magnâ copiâ in trienni puellâ fluxerunt. (h) In puellâ annorum novem exierunt menses, (i) & utero concepit. (k) Rarefissimè septimo anno manant menses. (l) Nata fuit puella mammis pendulis, pilis alarum atque pubis ornata, & mensuis etiam obnoxia. (m) Fuere quinquennes & octennes menstruatæ. (n) Citatorem compexisti naturam, definitos ejus limites prægredientem & eos excedentem nunc intueri. Sic mulier quædam anno ætatis centesimo primo menstruum fluxum excepit, eundemque cum emolumento valetudinis tribus annis servavit. (o) Nobilissima mulier anno septuagesimo recuperavit menses. (p) Quædam alia septuagesimum sextum agens ordinariè per aliquot annos fuit purgata. (r) Non accuratus catameniorum redeuntium ordo semper tenetur. In quibusdam enim feminis per binos dies anticipat mensruus fluxus: in quibusdam verò per totidem dies postponit: undè priores singulis annis tredecies, posteriores undecies in anno tantummodò purgabuntur. (s) Junioribus quibus primùm erumpunt, non singulis mensibus plerumque fluunt menstrua, sed aliquibus etiam menses citrà omnem morbum intercipiuntur; in senioribus antequam deficiant longioribus intervallis fluunt. (f) Paucis menstrua singulis mensibus morantur, sed uno interfecto pluribus. (t) Nonnullis uno aut pluribus mensibus intermissis, quibusdam plus minusve, (u) Sic sæpius in mense quædam menstrua patiuntur. (v) Sine noxâ quolibet mense bis menstruatæ deprehensa est. (x) Mulieris quæ cum ordinario mensium fluxu, simul ordinatam hæmorrhoidum excretionem singulo decimo quarto post mensium fluxum habuit, historiam narrat Etmullerus. (y) Sanguinem non affatim, quod nimia fieret & repentina virium exolutio, non paribus intervallis, nec parem copiam fundunt feminæ. (z) Sanguinis qui promanat copia sensim usque ad ætatis vigorem augefcit, dein aliquandiu æqualitatem servans pedetentim penitus crescit, aut minuitur; at ubi ad finem tendit, paulatim rursus minuitur, donec in totum definit. (aa) Excretionis tempus duplex, universale & particulare. (bb) Universale à 12°, & 14° anno ad 45, 50, & 55um annum extenditur; idque intra biduum aut triduum, (cc) quadriduumve, (dd) absolvitur. Plurimæ ad quinque dies, (ee) aut

- (a) Franc. Sanchez lib. 3. de morb. int. cap. 33.
 (b) Holl. op. præc. lib. 1. cap. 58.
 (c) Ibid. Æginet. Actius.
 (d) Jac. Sylv. cap. de mens. mul.
 (e) Jo. Fern. de parti. morb. lib. 4.
 (f) Jo. Guinth. dial. 6. Ant. Merend. Part. prior. cap. 5. Jac. Sylv. cap. de mens. mulier.
 (g) Jac. Sylv. ibid. Hol. in aph. Hipp.
 (h) Joann. Rioli. de morb. uter.
 (i) Tulp. obs. cap. 36.
 (k) Schenk. in obs.
 (l) Jos. Bened. Geneanth. Holl. op. præc. lib. 1. cap. 58.
 (m) Albert. Mag. com. ad lib. 2. Phys. Arist.
 (n) Schenk. lib. 4. obs.
 (o) Reinold. Solenand. conf. 15. f. 15. obs. 41.
 (p) Ibid. obs. 42.

- (q) Ibid. 43.
 (r) Mich. Ettm. Tom. 1.
 (s) Ant. Merend. art. med. part. prior. c. 5.
 (t) Arist. lib. 7. de hist. animal. cap. 2.
 (v) Jac. Holl. op. præc. lib. 1. c. 58. Franc. Savanarola. cap. 33.
 (u) C. Plin. nat. Hist. lib. 7.
 (v) Pinarol. pentec. 2. obs. 4.
 (x) Etmul. tom. 1.
 (y) Ant. Merend.
 (z) Actius tetr. 4. ser. 4. cap. 4. Joann. Guinth. Dial. 6.
 (aa) Lazar. Rivet.
 (bb) Hip. Jos. Bened. Geneanth.
 (cc) La. Ar. Riv. ibid.
 (dd) Hip.
 (ee) Lud. Duret. in conc. Hip. Æginet. lib. 3. c. 6.

etiam septem, (a) quædam per sex & octo, (b) pauca per undecim, (c) & duodecim dies purgantur. (d) Non à dierum numero, non à sanguinis copiâ judicanda catameniorum utilitas; sat diu, nec nimis fluxerunt cum non obvenit virium dispendium. A consuetudine nonnunquam recedunt catamenia, & per alia loca inusitata & in solita prius, nec innoxie pelluntur. Sic cuidam femina singulis mensibus à mammis liberalissimè prorupit sanguis. (e) Aliis per nares evacuatus fuit. (f) Sub lacrimarum larvâ virgo quædam sexdecim annorum, cui menses fluebant, per oculos sanguinem fundebat. (g) Vomitu, tussi, alvo, (h) sudore, (i) rejectus fuit menstrualis cruor. Cuidam singulis mensibus, per cutem, quæ imâ jecoris parti subjacet, sanguinis libra, quasi è venâ sectâ, nullo aperturæ vestigio superlita, scaturiit. (k) Interdum hæmorrhoidum fluxus menstruus periodicus post quadragesimum nonum mensibus succedit, interdum menstruorum vices supplet. (l) Per pustulam in capite, singulis mensibus aperiendam, satis copiosum sanguinem fundebat puella. (m) Ex elisi dentis vulnuscule, umbilico, & vulnere, menstruatim profluit cruor. (n) Plura desideras; adito Schurigii opera. (o) Menstruationis munia designantem insecuti fumus naturam, eâ maturius aut seignius suscipientem, à solito officio citius desistentem, & periodicam per vias non antè tritas secretionem moventem intuiti fumus, ut inde facilius dignoscantur, quæ sunt artis, & quandam medicaminum juvat auxilium.

(a) Christ. A Veg. de art. med. lib. 2 c. 4.	{ 6. de part. morb. & symp. c. 4. (b) Beniven. cap. 4. (i) Horst. in obs. & problem. Mich. Ettmul. T. 1. cap. 1. (k) Lat. River. ibid. (l) M. Leb. Sebiz. exercit. medicar. (m) Schurig. parth. cap. 3. sect. 2.
(b) Ibid. lib. 3. sect. 10. cap. 7. & 8.	
(c) Paul. Ægin. lib. 3. c. 61. Anton. Merend.	
Ibid. Joan. Guinther. ibid.	
(d) Salom. Albert. in anat.	
(e) Dod. Senn. lib. 2. part. 3. sect. 1. c. 1. tom. 1.	
(f) Darwin. cap. 15. obs. medi in.	
(g) Arist. lib. 3. de hist. anim. cap. 5. Fernel. lib.	

I L

INFANS femella & adhuc pueraescens partium generationi dicatarum structurâ & dispositione à mare infante & puero distinguitur. Utrique eadem cutis mollities & tenuitas, vocis sonus idem, eadem animi propensiones, iisdem ludis delectantur & exercitiis; similibus nutritionis, sed citatioribus, legibus, luce quasi minùs diù usuræ crescunt feminae. Ipsis cum perniciose partium evolutione, & perfectione, mentis accelerantur operationes; vix puberes, missis inanibus jocis seria jam tractant, & domesticarum sollicitæ rerum, iis consulunt; vox in graviores mutatur, explicant mammarum prius vestigia, ad duos digitos promittunt, decorè exurgunt, & puellas viro maturas nunciant, ampliandæ venustatis gratiâ, ambæ fororiantes mammae: quæ cum utero sympatheticè consentientes, aut imminetia proximè, aut periodicè erumpentia catamenia indicant, & veneris stimulos tunc pensiter discunt puberes puellæ. Catamenia, seu menstruatio, est periodica per uterum sanguinis sinceri evacuatio, quæ nec gravidis, nec lactantibus feminis, singulo quoque mense cum levamine sæpius contingit. Eorum scaturigo uterus. Alii ex venis quæ collum seu cervicem uteri texunt exire sanguinem putant; (a) sed alii contrariam sententiam amplexi per fundi venas proflire asserunt. (b) Mensium locus, unde scaturit menses, fusè discutitur in Parthenologâ Martini Schurigii, Cap. 2. Sect. 2. Dissentientium autorum opiniones late refert; sed sive ex uteri fundo, sive ex cervice, modus idem, & tenor est secretionis. Plerique virgines per uteri, cervicis verò per venas cumentari gravidas, demonstrant. (c) Notandum tamen gravidarum

(a) Colum. l. 1. c. 15. lib. 6. Pinens l. 2.	(b) Vesal. l. 1. c. Anat. c. 15.
quæ. physiol. cap. 2. Andernat. com. de vet. & nov.	(c) And. Lawr. l. 8. Anat. cap. 3. Jac. Sylv. c.
med. dial. 5. Flater. l. 2. anat. cap. de uter.	de mens. mul. & hîm. gener.

nonnullas, per uterum modò, modò per cervicem menstruari. (d) Ex cervice catameniorum eruptionem ad hæmorrhoidum speciem reducit Hollerius. (e) Multa inter antiquos Medicos mota fuit lis de catameniorum fonte. Non minùs ii de causâ litigant, nec nõndum consensient recentiores. Catameniorum alternantes reditus lunæ tribuunt plures, (f) unde illud vulgare effatum;

Luna vetus veteres, juvenes nova luna repurgat.

Menstruum sanguinem Archæi manu separari asserunt nonnulli; (g) hic Archæum ponit in muliere; (h) ille fermentum quoddam suspicatur. (i) Alii fermentatione quâdam extraordinariâ in massâ sanguineâ, fermento spirituosò suscitata, menstruationem fieri statuunt, unde turgescens sanguis (k) rapidius pellitur. Nonnulli neque qualitate, neque quantitate menstruum cruorem peccare, sed hujus modi purgationem arcano & admirabili quodam naturæ auxilio aut divinâ providentiâ ad futuram generationem perfici credunt. (l) Fermentationis ignotæ beneficium in menstruationis subsidium evocatur. (m) Ad finitos naturæ motus & certas illius leges ignotas, quas immutabiles nisi lacescitra aut impedita servat, hujus excretionis refertur evacuatio. (n) Fuerunt qui utero menstrificam adscribere facultatem; (o) nec recedunt ab iis qui qualitatibus occultis functiones subjiciunt omnes, & explicant. Inter antiquos nonnulli per vasorum extrema, cotyledones, seu acetabula dicta, & periodicè rupta, cruorem excidere asserunt; (p) eorumque multi & recentiores fermè omnes catameniorum eruptionis causam, in copiâ, seu abundantia aut exuberantia sanguinis, five plethorâ ponunt; (q) eam sumit Bergerus ab unâ justâ solidi, liquidique ex quibus coalescere mulierum corpora proportionem: rationem verò ob quam per muliebrâ fluant à singulari vasorum constructione repetit. (r) Inter eos qui de catamenii scripserunt, altius disseruit Joh. Freind, in utero nihil præter arteriarum & venarum ramos, ex utroque latere, sibi invicem per anastomosim commissos, non recto cursu delatos, variè inter se implicatos, curvos & serpentino cursu perreptantes, inspexit. (s) Hac structurâ, & respectu horizontis perpendiculari situ uteri innixus, momentum seu vim quâ apiuntur vasa, sunt fluxura sunt catamenia, æstimat & desumit a sanguinis mole, ab altitudine perpendiculari unde decidiuus est sanguis, & proficiscitur: à perpendiculari pressione, ab ictû vi, & à resistentiâ quàm minorem, quo vasa rectiora, majorem verò supponit, quo magis in vasorum curvaturas ad angulorum incidentiæ sinus accidit. Inventum sanè ingeniosum, ni suis scateret difficultatibus. 1°. Enim mensibus singulis rumpi deberent vasa & hinc varia sequerentur incommoda. 2°. Vasa rumpi possent intra membranas & uteri textum, ut ad cavum, unde inflammationes adnascerentur. 3°. Vasa sine ruptione extendi maximè possent & rariores essent menses. 4°. Velocitatis seu sanguinis motus, licet supponatur & æstimetur vis maxima, flexuum & gyrorum permittendorum ratione, plurimum obunditur & ad minimum sensum reducit. 5°. Velocitatis quoque momentum minuitur, cum in alia mollia & parùm elastica impingunt corpora. 6°. Momentum pressionis tenuæ erit admodum, si appellens sanguis nullo obvio obice, aut levi, ulteriùs pone sequente propellatur. Argumenta Joan. Freind di-

(d) Liebaux. in schol. aph. 60. sect. 5. Rod. a. Casstr. l. 2. de nat. mul. cap. 11. Mauriceau.

(e) Jac. Hol. op. prætic.

(f) Arist. Fern. l. 7. de hom. proc. cap. 7. J. Rioli. physiol.

(g) J. B. Vanhelms. part. 2. cap. 5.

(h) Aur. Pb. Theopb. Parac. lib. de orig. morb. matr.

(i) J. Isbrand. Diemerb. ant. lib.

(k) Mich. Etmul. t. 1. c. 1.

(l) Ballonius.

(m) Bern. Ramazzin. c. 18. de Morb. art. diat.

(n) And. Latr. l. 8. quæst. 1. cap. 1. Merc. lib.

1. de mul. affect. Joan. Langius epist. med. lib. 2.

(o) Lud. Du Gardin inst. med. part. 1. cap. 28.

(p) Hol. in aph.

(q) Laur. Joubert. decad. 2. par. 1. Lud. Duret in coac. hip. Lac. River. inst. medic.

(r) Jos. Goltios. de Berg. phys. med. cap. 20.

(s) Joh. Freind. emmen. cap.

Iuta & contrita fuere ab uno Peronæo Medico, qui duo tantum admittit ad catameniorum fluxum promovendum, amplitudinem aortæ descendens & arduum ab utero regressum, quo pondere suo facile accedit, & unde ob valvularum in venis defectum ægerime redit sanguis; causam hujus evacuationis à simplice arteriarum lymphaticarum parietum, plethorâ distentarum, amotione petit. * Celeberrimus unus in Academiâ Medicâ Montpelienfi professor, de morbis mulierum agens, quo circiter tempore edita fuit Joh. Freind Emmenologia, ab hujus auctoris discedens opinione, idè periodicè fluere catamenia contendebat, quia lactei tubuli uteri congesto lacte turgescunt, venasque circumrepentes ita comprimunt, ut irruentis sanguinis impetu, collaterales seu conici ductus qui venis citra compressionem appenduntur, dehiscant in cavum uteri & cruorem guttatim effundant. Hujus hypothesi hodierna recordatio, ad conjecturas quasdam in medium proferendas nos invitat. Quo mechanismo fiat illa menstruatio & statim cadat periodicè, aperire haud facile est. Ea probabilior & veritati magis consona quæ simplicitati naturæ & partium structuræ respondet, cujus auxilio naturalis catameniorum evacuatio, ejusque periodi, variationes & alternationes commodius explanantur. Talis est nostra conjectura, assertio potius; in hac minus aliundè prementium momentorum impensæ, resistentiæ virium minus infumitur. Vera secretio est menstruatio, & ad instar cæterarum agitur. Sine vulnere definitis temporibus cruentatur uterus, nec maciatur. Ut hujus secretionis mechanismus detegatur, quædam de uteri structurâ tendenda sunt. Is in feminis respectu horizontis ferè perpendicularem, respectu vero superiorum partium decivem situm obtinet. Ad uterum ampliore aortæ, ab eaque spermaticarum, hypogastricarum & hæmorrhoidalium propagatarum, diametro, facilius & uberius accedit sanguis. Membranâ intus obvolvitur quæ pilis undequaque pervia & instructa, instar panni serici villosa: illi pili in demortuis mensium tempore plus minusve rubri & sanguine tincti deprehensi sunt. * Interna ea membrana tenuissima, tendinea, contractilis & extensilis. Sub hujus membranæ textum vasa sanguifera & lymphatica confertim serpunt: priora catameniorum fons, colum menstruale dicendum: posteriora colum uterinum appellandum, secretionique lactis & alborum florum dicatum, constituunt. Menstrualis coli vasis lateraliter appenduntur, & membranâ internam uteri perforant, ductus conici, oblongi, extus aperti, ductus menstruales vocandi, intus muco aqueo madidi, ut eorum flexilitas fervetur, nec latera cohæreant. Extremitate quâ vasis sanguiferis adnascuntur illi ductus sphinctere muniuntur. Non dissimiles sunt menstruales ductus ab acetabulis, seu cotyledonibus, antiquorum qui placentis inferuntur. (a) Secretioni catameniorum accommodata est hæc ductuum menstrualium informatio, moreque cæterarum secretionum suo tempore, præscripto naturæ & stimulo idoneo proripitur, effunditur sanguis. Non alvinæ fæces, non urinæ continuò egeruntur: non salivæ, lacrymæ, pluresque alii liquores continuò exprimuntur, quòd ubique aptantur sphincteres, qui nisi interpositis temporum spatiis & datâ occasione aperiuntur. Non absimili ratione panditur menstruationis secretio. Ad expositas secretiones momentum intervenit, vis resistens superatur sphincterum; nec ad anum, vesicam, ad salivales, lacrymales & spermaticos ductus, ruptio requiritur; cur ad catameniorum fluxum, qui vera est secretio fingetur noxia ruptio? Nervosæ uteri membranæ, nervosus totus uterus; nec sine discrimine menstruantur feminæ, si sanguifera vasa dirumpi semper deberent. Omne violentum est naturæ inimi-

* *Réflexions critiques sur l'Emmenologie de M. Freind*, ar M. I. Tellier Médecin de Péronne, part. 1, c. 4. And. Laur. de part. genef. dicat. l. 8. quest. 12. Hîp. sect. 5. Aph. 45. Holl. in aph. sect. 5.

** M. Winkow, exp sit on Ana omique.

(a) Hist. Fabr. ab Aquap. ap. anat. de firm. fet. n. c. diffect.

eum. Non tumultuose, non per lacerationes, non per vulnera operibus suis vacat benefica natura; sua placide obit munia. Una plethora, una menstrualium ductuum sphincterum diductio, simul conspirantes, sufficiunt. Non tamen in actum exeruntur quin præeant sex, 1°. *Ætas* conveniens, 2°. *Sanguinis* bona crasis, 3°. *Ejusdem* sufficiens quantitas, 4°. *ductuum* menstrualium libera cavitas, 5°. *Sphincterum* elater moderatus, 6°. *Uteri* recta constitutio. Illæ conditiones ad menstruationem requiruntur & parant. Ut verò opinionis, seu asserti nostri veritas eluceat, & mechanismus unde catameniorum evacuatio pendet, pateat, sex imprimis ut totidem principia habenda sunt, 1°. Ubi nullum est momentum & levissima resistentia, ibi nullus momenti effectus datur, 2°. Momentum premens, ut sit alicujus virtutis; ratione saltem directionis debet agere, & dirigi, 3°. Resistentia lateralis æstimatur semper vis infinitè parva, & momento laterali licet infinitè parvo superatur, 4°. Momento & resistentiæ æqualibus fit æquilibrium, 5°. Contra resistentiam superiorem, momentum debilius nullius est virtutis, 6°. Cum momentum superat resistentiam, momenti sequitur effectus. His recognitis, dum sanguis placido cursu, parvâ quantitate & æquali passu per menstruale colum fluit, nullus catameniorum fluxus fieri debet, ideò nullum inerat sanguini momentum & quamvis levissima foret resistentia, momenti sanguinis defectu juxta primum principium, nulla accidet menstruatio. Adauctâ verò per mensis stadium sanguinis copiâ & factâ plethorâ, uberiore cruoris proventu coli menstrualia vasa sanguifera tument, eorum membranæ diducuntur, accedit momentum, quod ex secundo principio sufficit ad ductuum menstrualium vincendam sphincterum resistentiam. Sphincterum resistentia est quidem tantum lateralis, & momentum sanguinis vasa permeantis est quoque laterale; ex tertio principio lateralis resistentia est infinitè parva, & exigit solummodo laterale momentum infinitè parvum ut superetur: quod momentum si vel tantillum adaugeatur supra vim resistentiæ, ea cogetur, & aperientur sphincteres, viam sanguini appellenti daturi. Dum autem sanguinis momentum ad mensum approximationem sensim augetur, menstrualium ductuum sphincteres pari resistunt vi; tunc inter momentum sanguinis & sphincterum resistentiam æqualis intercedit actio & æqualis reciprocatio; ut patet ex quarto principio, suspensa & ancipitia detinentur catamenia. At magis cumulatâ sanguinis quantitate, momentum sanguinis summè augetur, fit pressio, lateralis licet, multo nihilominus intensior, ulteriùs resistere nequeunt ductuum menstrualium sphincteres, elongantur illorum tendineæ fibræ, solvuntur, & juxta sextum principium sanguinis momento menstrualium ductuum sphincterum resistentia superatur; ductuum menstrualium ostia dehiscunt, arietanti sanguini patefcit aditus. Per apertum iter, à sanguine è victimâ recens maculatâ exiliente non absimili manat cruor; catamenia fluunt. Decrescente plethorâ, decrescit sanguinis momentum, sphincterum tendineæ fibræ sensim restituuntur, pristinam se contrahendo resistentiam recuperant; momento sanguinis eorum resistentia superior redditur, & ex principio quinto, quod momentum debilius vi validiùs renitenti resistere non potest, & nullius est efficacie, sic evacuatione prægressâ, cessante sanguinis momento, & sphincterum constrictione adorientē, comprimuntur catamenia, donec per periodicum tempus novo sanguinis aggestu, redeunte plethorâ, iterumque cruoris revertente momento, & victâ sphincterum resistentiâ, restituantur catamenia. Observandum quod primo mensuum eruptionis instanti præsentia humoris, quo madere notavimus menstruales ductus & flexiles ductileque servari, redarguatur serosis aliquot guttulis sanguine tinctis, quæ merum purumque sanguinem præcedunt. Adventantium catameniorum feminas monent, easque præcludunt juxta utero vicinas partes, ad lumbos præsertim,

& coxas, æstus, & gravativus dolor, tensivusque, cephalalgia, crurum lassitudo, appetitus remissio & languor, horripilatio & pandiculatio. Hinc dictum, unde gaudent feminae, inde tristari; & unde tristantur, inde gaudere. Equidem hæc symptomatis si non morbosè, molestè saltem afficiuntur, at transacto illius inquietæ purgationis tempore, levantur. Ea à plethorâ tum gravante vasa, tum stimulante fibras nerveas inducuntur, & ex illâ, nempe plethorâ, determinato sympathetico influxu, genus semè nervosum omne subsiliens, tot partes offenduntur; quæ symptomata in statu sano levia, graviora in morbo, fusiùs in quarto corollario exponuntur. Sanguineæ molis incrementum ab habitu laxo & molli feminarum minusque perspirabili mutuato. Familiaris & laudabilis interrupto catameniorum secretionis ordine, deficiente quantitate, dejecta qualitate, periodico everso tempore, ceteræ torpent & deturpantur secretiones, ubique moventur turbæ, quas solum pacare potis est debita medicamentorum administratio.

I I I.

AT verò antequam appropriatorum medicaminum, aperientium nempe rectæ selectio, & genuina applicatio, proponi possit, perversæ menstruationis differentias & causas disquirere operæ pretium est. Iusta est menstruatio, quæ juxta cujuscunque individui feminei constitutionem cadit, & cum levamine fit, licet nec ordo periodicus semper fervetur, nec emissæ quantitas consuetudini generaliori consentiat. Exitere etenim, viragines appellatæ, necdum infrequentes, quæ menstruationis incommoda nunquam expertæ, ab omni ægritudine incolumes vixerunt, harumque nonnullæ conceperunt, & pepererunt. (a) Rarò tamen evenit, inquit Du Gardin, ut aliquæ mulieres benè habitæ, vix habeant menstruum fluxum, nisi bis aut semel in anno. (b) Immo reperiantur quæ nec semel in anno habent, etiam si gravidæ non sint; tales tamen antequam concipiant solent semel habere menstrua. (c) Vixit gentilis femina quæ nunquam passâ est menstrua, & filios interea procreavit multos. (d) Guainerius in curâ suâ habuit adolescentulam gravidam quæ nunquam fuerat menstruata; novit etiam aliam quæ peperit pluries. (e) Rusticæ quædam sine mensium fluxu valuerunt optimè, & feliciter generarunt. Mulier Montilbani citrà mensium eruptionem utero gestavit. (f) Alia quintâ vice quæ nunquam menses experta est, prægnans fuit. (g) Cuidam ante matrimonium menses fluxerunt, post matrimonium citrà sanitatis dispendium suppressi sunt. (i) Una suppressionem mensium passâ est, quoties lactavit puerum, quoties verò lactavit puellam toties ei ordinario periodo, solitus rediit mensium fluxus. (k) Volve libros remque ulterius firmabunt exempla. (l) Menstruis destituuntur nonnullæ cantatrices, saltatrices, validis exercitiis utentes & agrestes. (m) Valetudine frui & non menstruari rarum admodum est. In eo tantum infelices sunt feminae, quòd ut plurimum proliis beneficio orbentur; sed non semper errat tam benignè natura; minùs clementer ludit cum deficiunt organa generationis, aut malè conformatus uterus nihil fecerit, aut menstruum sanguinem aliò divagantem ad proprium co-

(a) Arist. lib. 7. Hist. Animal. cap. 2.

(b) Lud. Du Gard. inst. med. part. 1. c. 28.

(c) Ibid.

(d) Nicol. vrm. 6. tract. 3. cap. 2.

(e) Guainer. tract. de morb. uter. cap. 2.

(f) Brassavol. com. ad aph. 36. sect. 5.

(g) Rondel. cap. 24.

(h) Panazol. cent. 1. obs. 15.

(i) Plater. obs.

(k) Ibid.

(l) Trincavel. lib. 10. c. 3. de cur. rat. Joan. Scheuk. obs. lib. 4. Plater. obs.

(m) Joan. Guinib. Dialog. 6. Ant. Metensel. art. med. part. prior. c. 5.

lum artis industriâ & virtute revocare nec est, nec licet. Ut dilucidior teneatur ordo, quæque sunt menstruationis vitia, ad duo capita coguntur, unum quo minuuntur, & parcius fluunt, aut planè cessant; alterum quo augmentur & diutius durant aut non naturali modo scatent. Ad primum spectat ἡ τῶν καταμηνίων ἐπιπλοῖς, mensium suppressio, quæ adest cum in feminâ ætate maturâ, quæ non lactat, nec gravida est, sanguinis evacuatio, quæ naturaliter singulis mensibus fieri consuevit, rariùs aut parcius prodit, aut omninò suppressitur. Ad alterum ἐμμηρὸς κίνεσις τῶν καταμηνίων, immodicus mensium fluxus, qui ultra naturæ vitæque modum est, quo copiosior est sanguinis pars, consuetudine aut diutius profluit, aut crebrior, aut non statò circuitu redit. ὅταντος καὶ συχνότερα καταμηνίων ἀβάσις, aut crebrior mensium purgatio, sive bis, sive ter in mense redeat, cujus ordinem, neque mensuram naturâ moderare non potest. Atque hæc quidem eruptiones quæ confertim ac repente fiunt, ad immoderatum fluxum pertinent. Est & uteri stillicidium, seu fluxus diuturnior, quâ sanguis parçè ac sensim nullo ordine illabitur, interdum serosus & quâdam saniei specie, idque aliàs assiduò, aliàs ex brevioribus intervallis manat. Hunc affectum ad suppressionem revocat Duncanus, & cum vitii vesicæ factâ comparatione Ischuriam uteri appellat (a). Stranguria potius diceretur. (b) Nec immeritò uteri ploratus vocatur. (c) Ratione diuturnitatis & continuitatis pro immodico fluxu habetur. (d) Mensium paucitas, menses debitum tempus & solitum anteverteutes, eorum per alia loca excretio, dolorificus fluxus, & vitiosus color, totidem capitibus nominatim apud plures Auctores tractantur. Sed suppressorum, aut minorum, aut nimium fluentium symptomata attende, & illos morbos ad unum utrorumque affectuum repone; quorum differentiam ex allatis definitionibus habes. Manante sanguine periodicè, vera est & genuina menstruationis species; alia verò notha & spuria, pluribus feminis communis & familiaris & omni ætate invadit; albi menses, menstrua alba, flores albi & purgamenta cognominatur; menses rubros aliquot diebus anteit, ipsis totidem diebus succedit, nullo determinato circuitu redit, quandòque catamenia comitatur iste fluxus; φεῶς γυναικείος Græcis appellatur, latinis fluor. Id autem quod eructatur, modò liquidum, modò spissius, albicans, lactis fero aut ptisanæ cremori persimile, citrinum, aut pallidum, subviride, adedè acre, fere & adurens, ut quascunque partes attigerit erodat & exulceret, atque id rursus modò tetrum: & & graveolens, modò odore nullo molestum. Suas agnoscit species; eas prodeuntium odor, color atque substantia commonstrant. Fluori muliebri affinis est γυνεῖσσις, quæ duplex: benigna una, altera multò crebrior & virulenta quàm impura venus infligit. Fluori albo & congeneribus fluxibus aliis supersedendum. De vitii verè & legitimè menstruationis tantùm agitur. Itaque indagandum est quâ ratione catamenia suppressuntur aut immoderatè fluunt. Quo mechanismo in statu sano fit menstruatio, eodem ipsorum depravationes deteguntur, & explanantur. Periodica sanguinis per ductus colimenstrualis cylindricos seu conicos ex sanguinis phethorâ, admisso, fluxus menstrualis est causa proxima; cruoris quodque per dictos ductus denegatio mensium suppressionis erit proxima. Non admittitur autem sanguis menstruatum, 1º. quia non adest phethora, nec sufficiens sanguinis quantitas, 2º. Quia aliò divertitur. 3º. Quia sibi peculiare vias naturâ paravit. 4º. Quia positâ phethorâ per coli menstrualis vasa celerius & velociùs movetur sanguis. 5º. Quia ad illa vasa tumultuatim nimis deferitur, quo sufficiente quantitate in ea possit introduci. 6º. Quia menstrualium ductum sphinc-

(a) Duncan, Lidd. cap. 14.

(b) Jac. Prim. r. lib. 1. cap. 4.

(c) Melchior Sebezmian, sive Speculum Me-

dicina.

(d) Ibid. Dan. Sen. tom. 3. lib. 4. cap. 5º.
Jac. Primer f.

teres nimis constringuntur aut spasmodicè contrahuntur. 7°. Quia à vicinis glandulis seu lymphaticis vasis obstructis, ductus menstruales & eorum sphincteres comprimuntur. 8°. & ultimò, quia præter naturam uterus malè conformatus est, Suppressi catameniorum fluxus hæc sunt causæ conjunctæ & impedimenta, quibus expositis concipitur facilè. 1°. Quod ubi deficit sanguinis quantitas, nulla inerit vasorum sanguiferorum distensio, idèdque nulla ad menstruales ductus lateralis pressio, menstrualium ductuum sphincteribus nullum impertietur momentum, quo eorum resistentia vinci possit. Nulla itaque, licet constrictum periodicæ evacuationis tempus ceciderit, aut transactum fuerit, superveniet menstruatio. 2°. Aliò sanguis, sive ad abdominis viscera, sive ad pectus aut ad caput detortus, ne lambit quidem ostia ductuum menstrualium, nullum eorum sphincteribus momentum imprimitur, nec erumpet menstruatio. 3°. Ab utero discedens, nativas oblitus vias, fonte extraneo scaturiens sanguis, intactos menstrualium ductuum sphincteres relinquit, & quæ sic erronea menstruatio, ratione loci est vera suppressio. 4°. Concesso quod adsit plethora exuberetque sanguis, si celerius moveatur, ut sufficiens lateralis pressio, momentum non impertietur menstrualium ductuum sphincteribus, ex structura semper renitentibus, clausi manebunt sphincteres, nullamque fugienti potiùs quàm circulanti viam aperient. 5°. Ad colum menstruale nimia copiâ & tumultuose accedens sanguis, non exceptus, ob ampliorem superficiem quàm fert sanguis aggestus, aut ob vasorum coli menstrualium angustio rem diametrum, ad alia abdominis, aliorumve viscerum diametro ampliora vasa divertitur, sic deficiente pressio, lateralis lateralis momento ostium menstrualium ductuum debet deficere expansio, & menstruatio. Ex ingurgitatione etiam coli menstrualis, vasa ultrà elasticitatis terminos deducta, restitui nequeunt, nulla illorum in sanguinem actio, nullum quoque momentum erit sanguinis in sphincteres ductuum menstrualium, ingurgitata manebunt vasa coli menstrualis; ut vesicâ nimium dilatata, nulla sit urinæ evacuatio, sic nulla per ductus menstruales accidet secretio. 6°. Si rigidi sint ductuum menstrualium sphincteres, nimis constricti aut spasmodicè contracti, quodvis sit sanguinis momentum, licet maximum, & lateralis pressio, ex quantitate sanguinis exuberantis, æstimanda, premens sanguinis momentum, sphincterum vi resistente superabitur; clausi ductuum menstrualium cataractis, silebit menstrualis secretio. 7°. Licet sanguinis motus & determinatio benè se habeant, & optimè compositi consentientesque ductuum menstrualium sphincteres, sanguinis momentum premens lateraliter, alioquin potens & efficax, pressis obstructionibus, aliisve extraneis & adjacentibus corporibus menstrualium ductuum sphincteribus, insufficiens & inane momentum, obsurdesunt ostia, delinquant menstrua. 8°. Deniquè si ductus menstruales præter naturam occludantur, si deficient, si uterus malè conformatus sit, à sede dimotus, obseretur aut desit; deficientium mensium consequentia eximitur. Per ductus autem menstruales facilis, frequens aut continua sanguinis admissio, nimii, continui, aut in mense pluries reducis catameniorum fluxus, proxima est causa. Morbose admittitur sanguis, 1°. Quod versus uterum deturbatur. 2°. Quod ad colum menstruale rarefactus accedit, aut spissus. 3°. Quod sero dilutus menstrualium ductuum sphincteres relaxat. 4°. Quod sphincteribus nativa insit debilitas. 5°. Quod enato intra uterum stimulo ad menstruale colum copiosius impellitur sanguis. Quæ causæ pro conjunctis antecedentibus & concomitantibus habentur. Et 1°. quidem versus uterum detritur sanguis non solum viarum declivitate & ampliore arteriæ aortæ descendens, arteriarumque spermaticarum diametro, verum etiam impedimentis diversis, quæ ejus per alia abdominis præcipuè & cæterarum partium viscera libero circuitui obstant; si dicta viscera obstructionibus, scirrhis tumoribus, quibusve aliis causis

comprimantibus tententur; tunc eâ ratione quâ sanguis versùs quasdam partes non excipitur, eâdem ratione, ad uteri cavum necessariò determinatur; auctæ molis sanguineæ momento, menstruale colum distendi debet; pressionem licet lateralem menstrualium ductuum sphincteribus infert cumalatus sanguis, sphincterum vis resistens superatur, fluitque cruor pro molis quantitate & momenti premensis duratione, unde immodicus catameniorum fluxus, nunc sæpius in mense molestus, nunc diuturnus, quandoque continuus. 2°. Rarefscens, sive spissus, sit sanguis ad uterum delatus, in utroque casu, excipientium ratione vasorum, plethoræ vices præstat: tali indole indutus vasa sanguifera coli menstrualis eo dilatationis gradu distendit, & eo pressionis momento menstrualium ductuum urgentur sphincteres, ut eos aperiri necessum sit; illarum caularum præsentia respectu immodicus catameniorum fluxus plus minùsve durat. 3°. Aquosus sanguis ex obicibus sæpè, ut ita dicam, reflexus, emollit sensim & relaxat menstrualium ductuum sphincteres, obrunditur vis eorum renitens, quæ minimo pressionis momento tunc cedit; patens iter tandiù ingreditur sanguis, quandiù menstrualium ductuum sphincteribus inest laxitas & premens aliquod momentum, undè diversitas catameniorum immodici fluxus repetatur. 4°. Arciore nativâ sphincterum contractione, sanguinis momento validior obijcitur resistentia, eorum etiam nativâ debilitate minimo momento obsequiosa sunt ductuum menstrualium fibræ sphincterum; sic pro elateris defectu sphincterum, & majori sanguinis momento, continuas aut interpolatio catameniorum immoderati fluxus. 5°. Denique ex stimulo leviori utero impresso, sanguis ad illum properat, illius momentum validius instat, laxantur habentia, immoderatè fluunt sæpè comprimenda & sustinenda catamenia. Procul hinc anastomosis & diæresis; non fauciantur vasa sanguifera coli menstrualis, non eroduntur. Crudelibus adeò rationibus non agit natura; sibi sancivit leges & simplices sunt; fecerunt & non vulnerat. Nervosæ uteri structuræ & partium sympathiæ repugnat simile officium; lethales sæpius plagas & difficilè sanabilia ulcera promoveret; ubiquè & fermè continuò sanguis aut pus funderetur: quod etiam pro ægrarum damno nimis adhuc frequenter occurrit cum uterus parùm dexteris Obstetricantium digitis, quâvisve aliâ causâ intùs adactâ & genitâ læditur & ulceratur; sed tunc temporis superveniunt hæmorrhagiæ, aut puris effluxus cum vulnere aut ulcerum signis. Diapedesis quæ est transsudatio aut expressio liquoris per vasorum fibrarum dimotionem, aut pororum expansionem; plus apud veteres autoritatis, quàm apud recentiores habuit. Utriusque affectus catameniorum suppressi & immoderati fluxus, externas & procatasticæ causas à sex rebus non naturalibus dedumito; præcipuæ sunt cibi & potus paritas aut abundantia, labor violentus, fudor multus, sanguinis profusio ex naribus, hæmorrhoidibus, è secunda vena, vomitu, vulnere; alvi immodica evacuatio, curæ, mœror, timor, pavor, crassa alimenta & viscosa, aquæ potus frigida multa, otium diuturnum, refrigeratio, catamenius imminuentibus aut fluentibus totius corporis ac pedum balneum frigidum, vigiliæ, sitis, morbi diuturnitas, astringentia fortiora & exsiccantia medicamina, abortus uteri, & irriti fœtus, partus laboriosus & difficilis, irritatio ab ulcere ruptio, extractio violenta fœtus aut secundinæ: extus plaga, effrænis coitus, balnea calida, fomenta, suffusiones seu humida seu sicca ex equuleis, emmenagoga validiora & aciora, prava vivendi norma, undè coctiones ventriculi depravantur, chylusque impurus. aut non subactus, sanguini sufficitur, casus ab alto, ira, onus sublevatum. Ab omnibus recensitis causis, plurimùm tum vitii sanguinis, tum uteri, tum aliorum viscerum impedimentis tribuendum esse colligitur. Quæ quidem vitia solis alterantibus & aperientibus debellari possunt.

APERIENTIUM opportunitas & utilitas ex caularum relatu æstimantur: ex symptomatum expositione, & prognosi, eorum necessitas luculentius multò dijudicatur. Mirum sanè quod sævientium gravitate & multitudine non frequentius & citius occumbant infauitæ mulieres. Tantà atrocitate furunt symptomata, ut nascenti malo, ni potens & idonea adhibeatur medela, languidam miseramque trahant vitam. Nulla corporis pars, nullum tam altè tectum viscus, ab injuria tuta; ipsamet animales functiones offenduntur & læduntur. Quæ feminae dulcem societatis nexum suavius stringebant & tuebantur, cœtum omnem, omneque commercium respuunt & fugiunt, toto cœlo ab ipsis mutata, & quæ prius in deliciis fuere, cæteris tantum, quantum sibi metipsis displicent. At, quam gravia sint symptomata, ex recensione solâ faciliè habebis. Mensium suppressionem plura anteeunt, comitantur, & subsequuntur. Circa caput, vigilæ, sopores, cephalalgia pertinales, hemigranæ, vertigines, oculorum obscuritas, mœstitia, melancholia, mania, hæmorrhagia narium, ophthalmiæ & aliæ oculorum affectiones. In thorace, angustia præcordiorum & difficilis respiratio, scalarum & collium arduus ascensus, pleuritis spuria, hæmoptysis, asthma convulsiva & sicca, quandoque & humida, substantiæ pulmonum siccitas, tubercula cruda & suppurata, phthisis, pectoris hydrops, angina, strangulationes, cordis palpitatio, tremor, syncope, lipothymia. In abdomine, ventriculi turbatio, appetitus remissio, inappetentia, cibi fastidium, pica & malacia, ab alimentorum præsentia & odore stomachi subversio, nausea, vomitus, ructus, cardialgiæ, ad stomachum pondus, post assumpta alimenta suffocatio, sitis, intestinorum inflatio, flatus, tormina, colici dolores, diarrhœa, acerbissimæ intestinorum stricturæ, circa umbilicum puncturæ, hypochondriorum durities, totius abdominis tensiones; urinæ crassa, turbida, rubicunda & nigricantes, quandoque limpida, vesicæ segnities, dysuria, ischuria & stranguria, renum colicus dolor, scapularum, dorso & lumborum gravativi dolores, articularum mesentericarum importuna pulsatio, ascites; in utero, tensio, inflammatio, gravitatis sensus. In artubus, lassitudo & motus convulsi. Per universum corpus, jactationes, vagæ horripilationes, totius corporis habitus, præcipuè faciei, pallidus, subviridis & niger color, cachexia, leucophlegmatia, totius corporis lassitudo, imprimis circa os sacrum, scabies, exanthemata, apostemata, mali moris ulcera, spuria paralysis, hysteriæ passiones. Memorata catameniorum suppressionis symptomata, in eorum immoderatâ purgatione reviviscunt plurima; sua tamen & propria habet immodicus mensium fluxus, ut est repetitus pluries in mense sanguinis egestus; aut diuturnus & continuus, virium attritio & imbecillitas, pedum & totius corporis œdematosus tumor, febris assidua, quandoque ardet aut frigescit corpus, emaciatur, contabescit & convellitur. Frequentia sunt animi deliquia & syncope. Utriusque affectus hæc sunt præcipua symptomata, quorum alia à sanguinis perverso motu & dyscrasiâ, à partium sympatheticâ relatione oriuntur alia. Non seorsim quorumcumque symptomatum causas phycas, sed nonnullos breves quosdam Canones solummodò proponemus, undè singula erui possunt. 1°. quidem positis viarum declivitate & rectitudine, majore artieriarum diametro & in feminis quæ menstruata fuerunt uteri vasorum amplitudine, colligitur, cur uberius ad uterum fluat sanguis quàm ad alias partes. 2°. Immo ad uterum hærente sanguine, contractisque coli menstrualis sphincteribus, uteri ingurgitatio; & ejus substantiæ variis affectus, accident, undè dispositiones inflammatoriæ. 3°. In quantum cruor per ductus menstruales non vacuabitur in tantum augescet sanguinea moles, & versùs alias partes neces-

sariò divertetur, easque diversè afficiet. 4°. Sic minùs liberè moto sanguine, auctà ejus quantitate, & auctò pondere, nullà patente vià, is in partes debiliores debet irrumpere & vasorum ruptiones hæmorrhagiasque producere. 5°. Motus lentore & stagnatione, aut quibusvis aliis causis inspissetur, & acridinem contrahat sanguis. pro varià parte versùs quam fuerit tanquam imbecillum magis propulsus & acceptus, diversos aut in pectore, aut abdomine, aut capite morbos promet. 6°. Inspissato sanguine, aut à quàcunque re expanso, dilatatis nimium sanguiferis valis, ad lymphatica vasa & secretoria quæque adactà compressione, lymphà in angustius collectà, ipsiusque impedito reditu, nascuntur obstructions, sunt viscerum indurationes & tumores scirrholi. 7°. Inhibitis ex infarctu universis secretionibus, ad sanguinem bilis & humor perspirabilis refunduntur, cum succo gastrico, salivali, humore mucoso & aliis confunduntur, febriles insurgunt motus & ad viscerum plurima, sicut ad cutem, labes inoritur. 8°. Uberiore copià ad cor delato sanguine, dilatatisque præter modum auriculis, magis virium impenditur ad contractiones, quæ nihilominus imperfectæ fiunt, undè subsilit aut palpitât cor. 9°. In tantà humorum & oscillationum contractionumve turbâ, minùs elaborantur liquores, incocti, misti & confusi feceruntur, quod in urinis conspicuum est & sensibile. 10°. Expanso & rarefacto sanguine licet non magis diviso & comminuto, erectis tensisq; cerebri fibris & ab isochroniâ ad heterochroniam flexis, idæ perversæ erroneæque judicia deducuntur. * 11°. Coli menstrualis ductuum laxatis, & ruptis sphincterum, habenis, seu constrictoris fibris, totum ex parte sanguinis momentum, nulla ex parte menstrualium sphincterum est resistentia, nec servantur catameniorum periodi, aut fermè continuò fluunt menses: exhaustis cum sanguine viribus functiones fatiscunt: syncope & lipothymia imminens mortem incutiunt. Coarctatis itaque, solutivæ fibris coli menstrualis sphincterum tendineis, & depravatâ sanguinis indole, mensium suppressio, aut evacuatio immodica & cuique horum affectui familiaria symptomata dimanant. Quod spectat ad spasmodicam relationem, irritatis à quâlibet causâ & vellicatis nerveis fibris, quibus totus contextus est uterus, convellitur & in consensum pars quæque trahitur. Convulsivâ contractione quorumcunque vasorum & ductuum arctantur cavitates: diductæ & inflatæ tendinæ, carneæ, & musculosæ, largiore spirituum proventu, restitui non possunt fibræ: intermitit liquorum motus, vix pulsant arteriæ, unde syncope & animi deliquia; stagnant liquida, confunduntur & cunctatione acridinem concipiunt. Tantis, tamque horrendus est symptomatum apparatus ut mirum videatur, quod in paroxysmorum recursum non pereant infelices feminæ. Partium sympathicam relationem ab Hippocratis tempore consentientur Medici omnes; at quo mechanismo spasmodici & hysterici affectus agantur, in abscondito latet. Illud furentis naturæ phenomenon explicant Medici omnes, omnesque ignorant. An à relatione intimâ & mutuâ nervorum? Problema. Attamen nititur illa relatio, nervorum distributione, viciniâ, & internexione; uterus enim suos obtinet nervos à lumbaribus, sacris & magno nervo sympathico; ii autem nervi communicant cum quatuor paribus cervicalibus & cum primo & aliis dorsaliis, cum nervis vertebralibus, cum quintâ, sextâ, septimâ, & octavâ conjugatione, & nervo recurrente: suas emissiones jungit quoque magnus nervus sympathicus cum plexibus cardiacis, pneumonicis, hepaticis, mesentericis, gastricis & aliis fermè omnibus plexibus; idèoque læssio utero, in doloris partem omnes penè tam internæ quam externæ corporis partes veniunt, Quomodo regatur ille consensus, explanare & evolvere arduum est. Solius vibrationis & succussionis gradu, atque productione nervorum

* Vide *Thesim nostram, an omni delirio & sopori venæ scilicet* 1721.

utero insidentium, quosunque alios quibus contuntur, moveri, vibrari & succuti nonnulli autumant spirituum oppugnatores. Alii è contrario ab influxu spirituum ratione reffluxus eorumdem ab uterinis nervis repetunt sympathiarum causam. Nova conjectura cæteris probabilior, quamvis suis fcatat difficultatibus recenter discussa fuit. Spiritus juxta hanc hypothesim à quacunque parte refflui ad cerebrum, quo momento incurrunt in columellas sensorii interni, ab iisdem columellis per lineam quæ faciat reflexionis angulum, angulo incidentiæ æqualem, eodem reflectentur momento. Ea, nervorum origine à substantia medullari & medullâ oblongatâ proficiscentium nititur opinio: non inter se anastomosi aut osculatione ullâ cœunt: solo latice spirituofo mediante communicant. * Nondum intellectâ nec cognitâ cerebri fabricâ, nullam de sympathico partium mechanismo amplectimur sententiam. Unum scimus plures nervorum propagines inter se proximitate & plexuum implicatione mutuò agere; non incassum tantum nervorum instructum effectum fuisse credimus. Partium relationem hysterica mulierum testatur passio, in quâ tot partes in mali consensum accedunt. Interea ab utero omni hysterica passionem oriri ne existimes; recte etiam menstruatâ contingit, nec ab hypochondriaco affectu dispar morbus, si viscera offenduntur. Secundariâ tantum læduntur sæpè, & impressio est in nervosum genus, ab ejusque primario pendet origine, nec aliundè effectus diversos, erethismos, crispaturas, tensiones, inflationes, strangulationes, suppressiones, convulsionum species totidem repetas, quarum causa irritatio, quæ si ab alio poscatur, deviis indicationibus medicamina magis nocebunt, quam profutura sunt. Eodem modo affecti hypochondriaci intellige vapores, sic generico nomine cognominati, quod ob symptomatum congeriem definiri non possint. Suppressi & immodici fluxus menstrui definitione, diagnoscutur uterque affectus; eorum verò prognosis ex causarum naturâ & antiquitate, ex symptomatum gravitate, & functionum sympathicè læsarum necessitate eruitur certa prognosis. Quo altiores egerunt radices causæ, & ad majorem indolis perversitatem pervenerunt, medicaminibus flecti minus faciles sunt affectus. Pro symptomatum vehementiâ, plus periculi portendunt. Mensibus copiosioribus proceduntibus ab utero sunt morbi. (a) Ex suppressione in utero generantur tumores, abscessus, ulcera, inflammationes, (b) gangrenæ, (c) sterilitas, (d) Si diutius subsisterint menses difficilius curantur, sæpè etiam nunquam curari possunt. Minus periculosa mensium quæ fit à laudabilis sanguinis multitudine suppressio, vel à pinguedine, vel ab aliis evacuationibus. Menstruis deficientibus è naribus sanguinem fluere, bonum; (e) causæ enim tolli possunt. Mensium suppressio à proprio uteri affectu, omnium pessima. Quot lethales inducat ægritudines immoderatus catameniorum fluxus sicut & suppressio ex symptomatum expositione deprome. Ubi vires exolutæ sunt, animi deliquium adest, syncopæ, & læduntur viscera, mortis est periculum. Quo diuturnior est fluxus mensium immodicus, eo difficilius curatur. Sanguinis profusio à laxatis coli menstrualibus ductibus facile curatur: ab erosionem ut plurimum immedicabilis. Ab assumptis & adnotis promota minus portendit discriminis, quàm à vitiosâ sanguinis crasi, aut depravatâ viscum & uteri diathesi. In senescente muliere, menstruorum nimis fluxus, plurimumque incurabilis, & lethalis affectus. Inter suppressi aut intensi catameniorum fluxus causas, palmarium tenent liquorum inspissatio, obstructio & solidorum relaxatio; harum causarum nuncii sunt symptomatum recensitorum plurima. Ex his

* *Legè Theſim D. Astruc. An sympathia partium à certâ nervorum possit, rā in interno sensorio?* 1743.

(a) *Hip. Sect. 5. Aphrasi.* 57.

(b) *Civil. Fabric.* 62.

(c) *Ibid. Obs.* 64

(d) *Ibid.* 44.

(e) *Hip. Sect. 5. Aphr.* 33.

itaque colligere facile est, quantæ sint efficaciæ aperientia & imprimis martialia, modo tamen nimis properè in usum non vocentur.

V.

AB inhibito aut copiosiore catameniorum fluxu, tot diversa suboriuntur symptomata, ut ea pro totidem distinctis affectibus haberentur singula, si causæ, undè, tanquam ab eodem stipite prodeunt, ignorarentur. Eas, si cum emolumento & utilitate dolenti, laboranti potius, femineo sexui prodesse detur, propius affecutas esse crediderimus. Inter remedia ad hosce morbos plurimum commendata, palmam præripiunt aperientia, modò rectis indicationibus, eorum justa applicatio decernatur. Tritus aperientium usus, frequens quoque eorum damnum; sine consilio enim, sine causarum consideratione, à quolibet obvio suadentur. Quin imò aperiens medicamen quid sit ignorant plures, qui farraginem aperientium deceptoribus titulis insignitam comprehendunt. Hæc, quàm à vero distant! aperientium parvus est numerus. Sed ut à vulgarioribus & acceptis ideis non omnia detrahantur, actionis & virtutis ratione duplex aperientium distinguenda est classis; alia aperientium per se, & propriè, alia per accidens & impropriè dictorum, eaque sunt merè alterantia. Prima quidem & illa non ferax, medicamina quæ, mole & pondere impingendo, directè, lateraliter, aut quovis alio sensu, in globulos liquorum ex plurium unione glomeratos, & conflatos, in alios minimos & infinitè parvos dividere & secernere, iisdemque tum pondere, tum mole obstructa & impedita vasorum extrema referare & pandere apta nata sunt. Hujus ordinis habet metalla, & ad metallicam substantiam accedentia. Alteram familiam ingrediuntur aperientia quæquæ, & emmenagoga vulgò appellata: ea sale & sulphure quibus abundant, liquoribus fermentationem, rarefactionem & motum impertiunt. Quædam porrò, antequam deficientium catameniorum cura suscipiatur, atendas; nùm ex naturæ ordine fluere debeant, & mensium defectionem minùs quàm symptomatum præsentiam & urgentiam consule; nùm gravidæ mulieres, nec ne; frustrà & inconsideratè mensium intentaretur provocatio, quibus absque mensium eruptione, illas à valetudine vivere concessum est. * Num os uteri externum internumve occlusum, aut alia sit perversa conformatio; irrità Chirurgiæ ope, nulla est catameniorum promovendorum spes. Attamen menstruali colo silente, si chronici affectus symptomatis similes illis superveniant, qui virginibus & mulieribus non menstruatis accidunt, iisdem auxiliis, licet mechanica admodum diversà, levantur & curantur. Sic septem annorum puellis, sic vetulis in quibus ex præscripto naturæ nondum evolutum est menstruale colum, aut ejusdem naturæ lege restrictum, & occlusum, opitulari datur. Virginem juvenem cujusdam barbitonensis, nomine Du Tilleux, in Parochiâ sancti Germani dicti Veteris degentem, imperforatam, pallidis coloribus aliisque mensium suppressorum symptomatis languidam & ferè exanimem, immotis mensibus ter restitimus: quam dein malignâ febre extinctam, secante periculissimo Chirurgo Colignon, aperiri desideravimus. Nullum vaginæ repertum est vestigium: situs uteri solummodò tendinea potius quàm carneâ & irregulari membranâ adumbrabatur. Perpendas quoque nùm sine discrimine ab inulitato loco menses deturbare possibile sit, & quo emolumento mensium vices gerentis evacuationis, ad propria & indigena loca translatus fiat. Immoderati catameniorum fluxus curationem, quædam præcedant oportet. Intensorem & per plures vices redeuntem non

* *Exempla præstant in Corol. 3.*

habeas menstruum fluxum; modo copiosa illa evacuatio, citrà virium jacturam sit, non est immodica. Ex vulnere ab externâ aut internâ causâ profectus sanguis & fluens, non menstruus fluxus, hæmorrhagia est, & ad instar cæterarum hæmorrhagiarum compescenda evacuatio. Erosione prorumpens cruor, ad hæmorrhagiæ etiam speciem pertinet; continendus, & ulcus tractandum, si potius non leniendum sit, & blandiendum. Prægressæ menstrui fluxus curationem causæ renuunt; sequentes jubent conditiones & septem sunt. 1º. Quando adest sine conformationis vitio pubertas cum signis proximæ & abortientis menstruationis. 2º. Quando stante menstruatione sanguinis quantitas aut qualitas peccat, & plura mensium suppressioni familiaria interfunt signa. 3º. Quando, symptomatibus iisdem subsistentibus, nec periodicus ordo, nec durationis tempus servatur. 4º. Quando quæ distinctis periodis recurrebant menstrua, supprimuntur. 5º. Quando plus justo cum virium jactura fluunt. 6º. Quando qualitate vitiatâ, & urgentibus, stipantibusque symptomatibus per plures vices in mense recurrunt catamenia. 7º. Quando iisdem extantibus symptomatibus indefinenter ferè stillat cruor. His conditionibus, tanquam nauticâ pixide, ductus ad curationem tutius te accinges; sed ut securiores insuper indicationes depromantur, aptioraque seligantur remedia; ad majorem rei dilucidationem, quamvis protractiore sermone, septem, ex recensitis Corollario tertio causis, capita pro catameniorum suppressione, & totidem pro immodico eorum fluxu, statuuntur; ac statim de suppressis mensibus. 1º. Diuturnis morbis, inediavæ absumptus est sanguis, aut præcedentibus evacuationibus exhaustus. 2º. Sanguis aliò divertitur, & per inauditas vias fugit. 3º. Velociore impertito sanguini motu, ille menstrualium ductuum ostia vix lambit; aut nimîâ quantitate cumulato sanguine, nullus est vasorum elater. 4º. Menstrualium ductuum sphincterum contractio, ad quam accedunt quoque siccitas & ariditas. 5º. Sanguinis motus lentor. 6º. Succedanea & adventitia sanguinis spissitudo. 7º. Ortæ ad coli menstrualis latera obstruções, natavè impedita. Si primum, refectionis tempus expectandum est, & conveniente diætâ reparandæ sunt semina. Si secundum uberiore copiâ versùs partes superiores vecto sanguine, ejus immutanda est determinatio venæ sectione, quæ ex talo, ni priùs minuendæ molis sanguinæ è brachio venæ sectionibus fuerit intentio, maximè conducit. Ea saphenæ sectio pro urgentiis repetenda. An ante mensium eruptionis tempus, an post. Apud nonnullos Autores problema. Non vesicatoria, non excubitas, non ligaturas, & alia antiquorum sanguinis determinandi, revellendi, & evacuandi, excrucianti potius, modos proponimus. Exoleverunt & in desuetudinem venerunt vicariæ illæ evacuandi, aut determinandi rationes, ex quo venæ sectionis utilitas repetitis celebriorum Practicorum experientis cognita est. Cùm ab adventitiis viis revellendus, & ad colum menstruale deducendus est sanguis, distinctâ causarum notitiâ, id sine discrimine suscipi posse dijudicatum fuerit, tum ex talo præcipuè venæ sectionibus, tum primæ & secundæ classis aperientibus, liquorum directio vertatur, & obices tollantur. Si tertium, repetitis è brachio venæ sectionibus velocior sanguinis motus componatur, & utero phlogosi aut inflammatione impendente, extrinsecus intusque adhibeantur antiphlogistica, ut sunt diluentia, emollientia, refrigerantia. Ex regno vegetabili radices & folia plantarum mucilaginosarum, acidularum & inspidarum, flores ex iisdem, amygdalati & hordeati liquores, anodyna præsertim opiatice: ex fossilibus, nitrata, spiritus nitri, salis, & sulphuris edulcati, & ex iis parata varia. Aggesto enim sanguine in colo menstruali, & maxime expansis vasorum tunicis, idem ratione sphincterum

coli menstrualis contingere credas, quod vesicæ sphincteri, ingurgitatâ vesicâ accidit: in tantâ mali urgentiâ venæ sectione solâ ex brachio celebratâ potissimum subvenitur. 4°. Menstrualis coli spasmodicæ arcentur contractiones, medicaminibus quæ leniunt & relaxant. Hujus indolis sunt sub præcedenti articulo exposita medicamina, quibus addas sal sedativum *Flombergii*, balnea ex aquâ solâ aut decoctis emollientibus, non neglectâ è brachio, pro rerum urgentiâ, & ægrarum viribus, venæ sectione. Iisdem auxiliis emendantur siccitas & ariditas. Si 5um, non sufficit ut sanguinis lentoris, aut in suo motu progressivo tarditatis sint indicia: an ab ejus copiâ motus lentor, an ab ejus spissitudine, an à solidorum laxitate proficiantur, accuratè considerandum. Ubi primum una tum ex brachio tum ex talo venæ sectione, liquida inter & solida restituto æquilibrio, solidorum maximè sui juris clatere factò, sanguinis lentori medetur; ubi secundum, & ultimum, venæ sectionum sobrius esto, ni repetendarum peculiaris alia adsit indicatio; sed alterantia fortiora aliquantulum stimulantia, ut sunt aperientia secundæ & primæ classis, aquæ thermales, eorumdem aquarum balnea, infessus acres & ficii, frictiones, emetica & purgantia, quæ, in præcedentibus casibus minorativa, hic validiora esse debent, & apprime conducunt. Si 6um, aut recens est sanguinis crassitudo aut antiqua: cum recens, remediis amaricantibus & aperientibus secundæ classis, seu alterantibus & emmenagogis sub apozematum, jusculeorum, ptisanarum, potionum aut aliâ quâcunque formâ etiam solidâ imperatis, emendatur. Tartarum vitriolatum, cremor tartari, crystallus tartari, & alia salia tam neutra quam plantarum fixa, quin etiam medicamina quæque solvendi, & dividendi indicationi satisfaciunt, ut sunt crocus orientalis, myrrha, gummi, & alia quam plurima, apud praticos scriptores relata, perbelle aptantur. Cum antiqua sanguinis spissitudo eadem, remedia conducunt, & si quid ulteriùs perficiendum desideretur, ab aquis mineralibus acidulis & martialibus expectandum est. Pro digestionum vitiò, ventriculi pravâ habitudine, & secretionibus ad intestinorum canalem perperam se habentibus, in utriusque sanguinis spissitudine, magis minusve cathartica medicamina adhibenda. Si 7um, dato obstructionum referendorum scopo, ut per menstruale colum, libera recludatur via, ad praxim revocatis sub articulo quinto & sexto præcedentibus dictis, iisque tum ad indicationes, tum ad remediorum delectum præhabitis, ipsâmet venæ sectione ex brachio pro necessitate præmissâ, aperientia primæ classis, ut sunt martialia quæque & mercurialia, aut salibus solventibus, gummatibus, amaricantibus, emmenagogis variis, aliis aperientibus & purgantibus juncta, felices effectus produnt. Hæc sunt de catameniorum suppressione. Quod autem eorum immodicam evacuationem spectat, eodem ordini insistentium & septem totidem articulis comprehendetur. 1°. Sphincterum coli menstrualis relaxatio. 2°. Nimia sanguinis rarefactio. 3°. Motus sanguinis intensior. 4°. Stimulus ad uterum five extus five intrus factus. 5°. Sanguinis spissitudo & grummositas. 6°. Impedimenta quæque abdominis extra uterum collocata, sive obstructiones five scirrhi. 7°. Obstructiones uteri & scirrhi. Ex iis eruendæ causis, earum plures ex præcedentibus articulis ad mensium suppressionem pertinentibus recidunt indicationes, nec in multis dispar medicatio. eâ tamen exceptione, quod in antecessis circumstantiis saphenæ sectiones ad revulsionem, & nonnunquam, si nimium turgent coli menstrualis vasa, ad derivationem conveniant, in præsentibus verò immodicæ evacuationis conditionibus, ex adverso pro agrotantis temperamento, excretionis quantitate & virium constantiâ, repetitis & partitis vicibus ex brachio venæ sectione utiliter tentatur & obtinetur revulsio. Ex talo derivationis rarissimè datur

opportuna occasio. Quod ad 1um. attinet, solutorum coli menstrualis sphincterum erigendus est elater & firmandus remediis tonicis, amaricantibus, aquis mineralibus acidulis, vitriolatis & aluminosis, croco martis altringente, ex eoque præparationibus variis; ferrum enim aperiendi virtute pollens, sui vitriolicâ parte est stypticum. Astringentia quæque levia & alterantia, si sapienter præscripta sint, utiliter usurpantur. Blanda vomitoria sæpius repetita & cathartica potiones, ubi potissimum redundat serosa colluvies, & adsunt menses pallidi, prosperè succedunt. Juxta Hippocratem mulieri menses decolores, neque semper eadem periodo procedentes, purgationem indicant esse necessariam. (a) Benigna sudorifica rarò admodum, & solum modò sub finem, alicujus utilitatis esse possunt. Ad 2um, 3um, & 4um, irritatio, rarefactio, & liquorum motus citior, iisdem fermè indicationibus subjiciuntur; ex unâ enim parte sedandus est intensior sanguinis motus & temperanda acrimonia: ex altera verò nimia sanguinis fermentatio, ejusque fibrosarum partium expansio & rarefactio coercendæ sunt. His indicationibus collimant infractantia quæque, hordeata, avenacea, oryzata, amygdalata, sale nitroso pol-lentes plantæ & refrigerantes, absorbentia & astringentia mitiora ex corallis, oculis cancerum, terris sigillatis, &c. lac caprinum, vaccinum lac chalybeatum, opiatica & purgantia minorativa non frequentia. Deniquè ad 5um, 6um, & 7um, nempe sanguinis spissitudo, obstructions, & scirrhusi tumores, tum indicationibus, tum remedium delectu & applicatione, ad articulos 5, 6, & 7um, mensium suppressionis redeunt. Ex his itaque quanti emolumenti & quantæ efficacæ sint aperiencia tum per se tum per accidens, seu utriusque classis, modò tamen suppressi & immoderati catameniorum fluxus causæ Arte distinguantur, concludimus.

(a) Hip. aphor. 36. sect. 5.

Ergò suppresso, & immoderato Catameniorum fluxui, Aperientia.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus-Florentius Bellot,
Scholarum Professor.

M. Henricus-Francisus Bourdelin,
Rei Herbariæ Professor designatus.

M. Hyacinthus-Theodorus Baroia

M. Joannes de Dieß.

M. Antonius-Joannes Daval.

M. Petrus Le Tonnelier.

M. Josephus de Jussieu, è Regiâ Scientiarum Academiâ, & Botanices in horto Regio Professor.

M. Robertus-Hubertus Lingnet.

M. Petrus-Joannes Euvette, antiquior Scholæ Magister, Professor Regius, è Regiâ Numismatum Academiâ, & Censor Regius.

Proponebat Parisiis, JOANNES - CLAUDIUS MUNIER, Laudonensis, Consiliarius Medicus Regis ordinarius, nec non domus Regiæ Invalidorum ducum & militum, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1743. à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Parisiensis
Typographi, 1743.